

China Miéville (1972)

Britanyalı fantastik edebiyat, bilim-kurgu ya da kendi ifadesiyle “tuhaf kurgu” yazarıdır. Cambridge Üniversitesi’nde Sosyal Antropoloji öğrenimini tamamlayan Miéville, yüksek lisans ve doktora derecelerini London School of Economics’te Uluslararası İlişkiler alanında almıştır. China Miéville’in, edebiyat uğraşı dışında, kendisini seçimlerde adaylığa kadar taşıyan siyasi çalışmaları ve “eşit haklar” ile Ekim Devrimi’ni konu aldığı kuram ve tarih çalışmaları da vardır.

Fantastik edebiyatı ticarileşmeden ve tutucu klişelerden kurtarmayı amaçlayan Miéville politik duruşunu romanlarına da yansıtıken, her romanında farklı bir tarz deneyerek yenilikçi bir çizgi oluşturmuştur. China Miéville, kendisini etkileyen yazarlar arasında M. John Harrison, J. G. Ballard, H. P. Lovecraft, Strugatski kardeşler, Gene Wolf, Mervyn Peake ve 2018 yılının başında kaybettiğimiz Ursula K. Le Guin gibi isimleri saymaktadır. Bilim kurgu ve fantastik edebiyatının en önemli ödüllerinden Arthur C. Clarke Ödülü’nü üç kez, Locus En İyi Fantastik Kitap Ödülü’nü iki kez kazanan China Miéville, Britanya Fantezi Edebiyatı Ödülü’ne üç, Hugo, Kitschies ve Dünya Fantezi Edebiyatı ödüllerine ise birer kez layık görülmüştür.

Miéville’in *Demirdenizi*’nden önce Yordam Edebiyat’ta sekiz romanı yayımlanmıştır: *Kral Fare (King Rat, 1998; Türkçesi 2010)*, *Perdido Sokağı İstasyonu (Perdido Street Station, 2000; Türkçesi 2011)*, *Yara (The Scar, 2002; Türkçesi 2013)*, *Demir Konsey (Iron Council, 2004; Türkçesi 2015)*, *Un Lun Dun (Un Lun Dun, 2007; Türkçesi 2012)*, *Şehir ve Şehir (The City & The City, 2009; Türkçesi 2012)*, *Kraken (Kraken, 2010; Türkçesi 2013)*; *Elçilik Kenti (Embassytown, 2011; Türkçesi 2016)*.

Eserin orijinal adı:
Railsea
(2012, Londra: Macmillan)

Yordam Kitap'ta
China Miéville Eserleri

KRAL FARE

PERDİDO SOKAĞI İSTASYONU

YARA

DEMİR KONSEY

UN LUN DUN

ŞEHİR VE ŞEHİR

KRAKEN

ELÇİLİK KENTİ

CHINA MIÉVILLE

DEMİRDENİZİ

ROMAN

TÜRKÇESİ
BETÜL ÇELİK

yordam
edebiyat

Yordam Edebiyat: 39 • Demirdenizi • China Miéville • ISBN 978-605-172-259-7

İngilizceden Çeviren: Betül Çelik • *Kitap Editörü:* Ali Mert
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni:* Gönül Göner
Birinci Basım: Mart 2018

© China Miéville, 2012; © Yordam Kitap, 2012
(Telif hakları AnatoliaLit aracılığıyla alınmıştır)

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • Faks: 0212 528 19 09
W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat

---

Baskı: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic.Ltd.Şti. (Sertifika No: 12028)

İ.O.S.B. Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No:38-40-42-44

Başakşehir - İstanbul

Tel: 0212 5650122

DEMİRDENİZİ

ROMAN

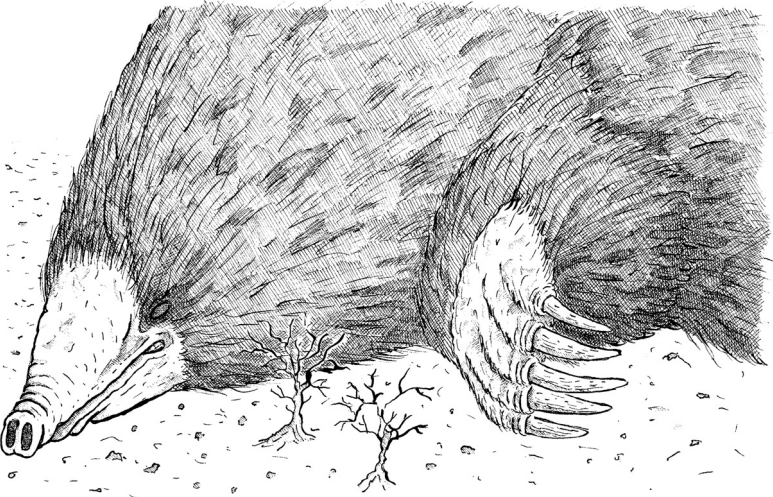

Índigo'ya

BİRİNCİ KISIM

Büyük Güney Kralköstebeği
Talpa ferox rex

Streggeye Köstebekçileri Yardımlaşma Derneği'nin arşivlerinden
izin alınarak çoğaltılmıştır.

Önsöz

BU, ELLERİ KANA BULANMIŞ bir çocuğun hikâyesidir. Orada, rüzgârdan savrulan herhangi bir fidan gibi sapına kadar sallanarak durmaktadır. Çok ama çok kızarmış. Keşke boya olsaymış! Ayaklarının her birinin etrafında kırmızı bir göl; elbiseleri bir zamanlar her ne renk idiyse, şimdi giderek koyulaşan bir lal; saçları ise sert ve ıslanmış.

Yalnızca gözleri dikkat çekiyor. Her birinin beyazı kan pıhtısına karşı neredeyse karanlık bir odadaki elektrik lambaları gibi parlıyor. Bakışları hararetle boşluğa dikilmiş.

Durum görüldüğü kadar dehşet verici değil. Bu çocuk oradaki eli kana bulanmış tek kişi de değil: etrafı kendisi kadar kırmızı ve sırlıklam başkalarıyla çevrili. Ve onlar neşeyle şarkı söylüyor.

Oğlan kaybolmuş. Hiçbir şey çözülmedi. O çözülebileceğini düşünmüştü. Şu anın netlik getirebileceğini ummuştu. Gelin görün ki kafasının içi hâlâ boşluklarla dolu ya da ne, nedir bilmiyor.

Buraya çok erken geldik. Kuşkusuz herhangi bir yerden başlayabiliriz: arapsaçının güzelliği de burada, önemi tam da bu. Ama nereden başlayacağımız ve başlamayacağımız, konunun nasıl dalanıp budaklanacağını etkiler. Bu, şu andaki en iyi tercih değil. Geriye saralım: bırakın bu motoru geri gitsin. Tam bu çocuk kana bulanmadan öncesine kadar gitsin; orada dursun ve buraya, kırmızıya, müziğe, kaosa, genç bir adamın kafasındaki büyük soru işaretine nasıl geldiğimizi görmek için tekrar ilerlesin.

Birinci Bölüm

BİR ET ADASI!
Hayır. Biraz geri dur hele.

Uzakta beliren bir kadavra mı o?

Biraz daha fazlası.

Buraya... Haftalarca geriye, havaların daha soğuk olduğu zamana... Son birkaç gün, acımasız bir gökyüzünün altında, kayalar arasındaki geçitlerde ve buz tutmuş kayalıkların mavi gölgesinde akşama dek verimsiz bir şekilde dolaşarak geçti. Henüz kana bulanmamış delikanlı, penguenleri seyrediyordu. Yağlı tüylerini kabartıp rahatlık ve sıcaklık için hep birlikte ayaklarını sürüyerek birbirlerine sokulan kuşlar sayesinde, üstü kürkle örtünmüş gibi görünen küçük kaya adalara dikti gözlerini. Dikkatini saatlerdir onlara veriyordu. Sonunda yukarıdaki hoparlörden gelen ses onu ürküttü. Bu, onun ve *Medes*'in tüm mürettebatının beklemekte olduğu alardı. Cızırtılı, boru gibi bir ses. Derken interkomdan bir haykırış duyuldu: "İşte çıkıyor!"

Ani, hummalı bir tezcamlılık. Süpürgeler bırakıldı, İngiliz anahtarları yere atıldı, yarım kalmış mektuplar ve kısmen yontulmuş oymalar ceplere sokuşturuldu; mürekkeplerinin kurumamışlığına, can sıkıcı yarım kalmışlıklarına aldırmadan. Doğru pencerelere, parmaklıklara! Herkes pencerelerden kırbaç gibi kesen havaya doğru uzandı.

Mürettebattakiler buz gibi rüzgâra kısık gözlerle baktı, dış gibi dizilmiş kayağan taşlarına göz atarak geçtiler. *Medes*'in hareketiyle bir o yana bir bu yana sallanıyorlardı. Kuşlar umutla yakınlarına akın ediyor ama artık kimse onlara kırıntılarını atmıyordu.

Uzaklarda, perspektif nedeniyle eski rayların buluşuyormuş gibi görüldüğü yerde toprak kaynaşıyordu. Kayalar birbirine sür-tünüyor, yer hırçın bir şekilde yeni bir biçime bürünüyordu. Dip-ten tozlu, boğuk bir uğultu geliyordu.

Garip yüzey şekillerinin ve eski plastik kalıntılarının arasın-dan siyah toprak konileşip aniden bir tepeye dönüştü. Ve bir şey pençesini yukarı doğru uzattı. Öylesine devasa ve koyu renkli bir hayvan.

Çukurundan bir toprak bulutu ve patlamayla fırlayarak geldi. Bir canavar. Havaya doğru kükreyip sıçradı. Sıçrayışının zirvesinde çılğın bir an için havada asılı kaldı. Sanki etrafını inceliyormuş gibi. Sanki cüssesine dikkat çekmek ister gibi. Sonunda yüzey toprağı-nın içinden gürültüyle düşüp aşağılara doğru gözden kayboldu.

Kralkötebek kendini göstermişti.

MEDES'TE HERKESİN AĞZI AÇIK kalmış ama kimseninki de Sham kadar açılmamıştı. Tam ismiyle Shamus Yes ap Soorap. Etlî butlu, koca bir genç adam. Tıknaz, her zaman "sakar biri değil" diye-meyeceğiniz, kahverengi saçları hep kısa ve dertsiz biri. Bir lombarı kavrayan, penguenler aklından uçup gitmiş, ışığa aç bir ayçiçeği gibi yüzünü vagon dan uzatan. Uzakta kötebek, yüzeyin bir metre altında, sığ toprağın içinden koşarak geçiyordu. Sham tundradaki kabarmayı izliyor, kalbi raylardaki tekerler gibi gürültüyle atıyordu.

Hayır, bu gördüğü ilk kralkötebek değildi. Köpek büyüklü-ğündeki emekçiler –onların oyunbaz grupları böyle adlandırılırdı– sürekli olarak Streggeye Boğazını kazıp dururdu. Limanın demirleriyle traversleri hep onların tümsekleri ve sırtlarıyla süslü olurdu. Taşyüzler Noeli için avcılar tarafından getirilmiş, toprak depolardaki o sefil, daha büyük türlerin yavrularını da görmüştü: şişekapağı gibi bebek kralkötebekler, aypanteri kralkötebekler ve kıvrımlı katranayak kralkötebekler. Ama büyük, gerçekten bü-yük, en büyük hayvanları, Sham ap Soorap, Avcılık Eğitimi sıra-sında, yalnızca resimlerde görmüştü.

Kralkösteklerin diğeri isimlerinin şiir gibi bir listesini ezberlemek zorunda bırakılmıştı: kuyukazan, talpa, muldvarp, körsican. En heybetli hayvanların kötü pozlandırılmış flatograflarını ve gravürlerini görmüştü. Çöp gibi insanlar çizilmişti, katil, yıldız burunlu, sırtı çıkıntılı kralköstebeğin avını sindirişinin ölçüsünü göstermek için. Ve boyutu vurgulamak için dışı doğru akordeon gibi açılmış, çokça ellenmiş son bir sayfada, varlığıyla nokta kadar çizilmiş kişiyi küçüştüren bir su canavarı vardı. Büyük güney kralköstebeği, *Talpa ferox rex*. Bu öndeki, toprağı küreyen hayvandı. Sham ürperdi.

Yer ve raylar gökyüzü kadar griydi. Ufuk çizgisinin oralarda, Sham'dan daha büyük bir burun yine toprağı daldı. Sham'ın bir an için kuru bir ağaç sandığı, sonra ölü bir böcek tanrının bacağıymışçasına toprağı karıştıran, çok eski çağlarda devrilmiş, pasla kaplı bir metal direk olduğunu fark ettiği şeyle köstek kendi yuvasını yaptı. Soğuşun ve döküntülerin bu kadar derininde bile kurtuluş vardı.

Tren ahali *Medes*'in personel vagonundan sarkıyor, Sham'ın tepesini telaşlı ayak sesleriyle döverek vagonlar arasında ve seyir platformlarında gidip geliyordu. "Evet evet evet, Kaptan..." Gözcü Sunder Nabby'nin sesi hoparlörlerde patlayıverdi. Belli ki Kaptan telsizle bir soru sormuş ve Nabby cevaplar ken hoparlörü kapatmayı unutmuştu. Takırdayan dişleri ve koyu Pittan aksaniyle yanıtını bütün trene yayınlamıştı. "Büyük yaban domuzu, Kaptan. Bolca et, yağ, kürk. Şunun hızına bakın..."

Ray kıvrıldı, *Medes* yön değiştirdi, rüzgâr Sham'ın ağzının içini dizelli havayla doldurdu. Sham demiryolunun kenarındaki çalılığa tükürdü. "Eh? Diyordum ki... tam da bu *siyah*, Kaptan," dedi Nabby işitilmeyen bir soruya cevaben. "Tabii ki. Güzel, koyu, kral-köstek siyahı."

Bir sessizlik oldu. Öyle görünüyordu ki bütün tren mahcup olmuştu. Sonra: "Pekâlâ." Bu yeni bir sestir. Kaptan Abacat Naphi araya girmişti. "Dikkat. Kralköstek. Onu gördünüz. Frenciler,

makasçılar: istasyonlara. Zıpkıncılar: hazır. Yük arabalarını indirmek için hazır olun. Hızı artırın.”

Medes hızlandı. Sham, kendisine öğretildiği gibi, ayaklarıyla dinlemeye çalıştı. *Shrashshaa*’dan *drag’ndragun*’a bir geçiş, diye karar verdi. Tangırtı isimlerini öğreniyordu.

“İşlem nasıl gidiyor?”

Sham dönüverdi. Dr. Lish Fremlo kabinin eşiğinde durmuş, gözlerini ona dikmişti. İnce, yaşlanmaya başlamış, enerjik, rüzgârın dövdüğü kayalar gibi yamru yumru doktor, tüfek rengi keçe gibi saçlarının karmaşık bir tutamının altından Sham’ı izliyordu. *Ah Taşyüzler beni korusun*, diye düşündü Sham, *kaç Allahın cezası saattir orada dikiliyorsun?* Fremlo, Sham’ın bir mankenin boş karnından çıkarmış olduğu, şu ana kadar kesinlikle etiketlenip yerine konmuş olması gereken ve hâlâ etrafta saçılı duran tahta ve kumaş iç organların dağınıklığına dikkatle bakıyordu.

“Şimdi hallediyorum, doktor,” dedi Sham. “Ben birazcık... bir şey vardı...” Parçaları modelin içine geri doldurdu.

“Ah.” Fremlo, Sham’ın modelin derisine çakısıyla rastgele yaptığı yeni kesikleri görünce irkildi. “O zavallı şeyi ne kadar kötü bir duruma sokuyorsun, Sham ap Soorap? Belki de müdahale etmeliyim.” Doktor buyurgan bir tarzda parmağını kaldırdı. O belirgin, tumturaklı sesiyle, anlayışsız denemeyecek bir ifadeyle konuşuyordu. “Öğrencilik hayatı harikulade değil, biliyorum. En iyi öğrenmen gereken iki şey var. Birincisi-” Fremlo yumuşak bir hareket yaptı. “-sakinleşmektir. Ve diğeri de yakayı ele vermeden sıyrılabileceğin şeylerdir. Demin gördüğümüz, bu yolculuğun ilk büyük kralköstebeği, yani senin için bir ilk. Ben dahil hiç kimse, şu anda henüz bir çırak olduğuna göre, bir trenmaymununun yumurtalıklarını vermez sana.”

Sham’ın kalp atışları hızlandı.

“Git,” dedi doktor. “Çekil şimdi yoldan.”

SOĞUKTA SHAM'IN nefesi kesildi. Ekibin çoğu kürk giyyordu. Yanından amirane bir göz atışla geçen Rye Shossunder'in bile havaya uygun tavşan derisi bir yeleği vardı. Rye, Sham'dan daha gençti ve kamarot olarak *Medes* düzeninde teknik açıdan ondan daha alt kadroydaydı, ama daha önce bir kez demiryolunda bulunmuştu ki köstebektreninin haşin meritokratik yapısında bu ona belli bir üstünlük sağlıyordu. Sham, ucuz vombat* derisi ceketine sokuldu.

Ekipler yürüme yollarında ve bütün vagonüstü güvertelerde koşuşturuyor, vinçleri çalıştırıyor, bir şeyleri sivriltiliyor, bağlanmış kış filikalarının tekerlerini yağlıyordu. Çok yukarılarda, Nabby gözcü balonunun altındaki sepetinde alçalıp yükseliyordu.

Boyza Go Mbenday, ikinci kaptan, en arkadaki vagon tavanının keşif platformunda duruyordu. Bir deri bir kemik, esmer, gergin bir şekilde enerjikti; yolculuk boyu yedikleri kuvvetli rüzgârlarla kızıl saçları düzleşmişti. İlerleyişlerini haritalardan izledi ve yanındaki kadına mırıldandı. Kaptan Naphi'ye.

Naphi, kralköstebegi dev bir teleskoptan izliyordu. Teleskopun büyüklüğüne ve tek elli biri olarak onu güçlü sağ koluyla kaldırmasına rağmen, aleti yine de gözünde oldukça sabit bir şekilde tutuyordu. Naphi uzun biri değildi ama dikkatleri çekiyordu. Bacakları âdeta bir savaş duruşundaydı. Uzun gri saçları arkada toplanmıştı. Eskimekten rengi atmış kahverengi paltosu rüzgârdan etrafında uçururken o oldukça hareketsiz duruyordu. Cüsseli, çok parçadan oluşan sol kolunda ışıklar göz kırpıyordu. Metal ve fildişi parçaları tıkırıyor, ani kıpırtılar yapıyordu.

Medes karlarla beneklenmiş kıraç arazide tıngırtıyla ilerliyordu. *Çek-çeke-çek*'ten farklı bir ritime doğru hız kazandı. Kaya, çatlak ve sığ boğazlardan, sırlarla dolu enkazın bölük pörçük parçalarının yanından.

Işık Sham'ı şaşkınlığa uğrattı. Yukarı, üç veya daha çok kilometrelik temiz havaya, onun içinden yukarıgökyüzüne damgasını vuran,

---

* Avustralya'da yaşayan, küçük ayıya benzeyen, kısa bacaklı, otçul bir keseli hayvan. -ed.

fırıl fırıl dönen kötü bulutun çirkin sınırına doğru baktı. Demir yarıp geçerken, çalılar güdük ve kara; antik zamanlardan kalma, gömülü, gerçek demir parçaları da. Bütün manzaranın bir ucundan diğerine, ufuk boyunca bütün yönlerden gelip giden sonsuz, sayısız ray.

Demirdenizi.

Uzun düz hatlar, sıkı kavisler; metal, ahşap traverslerin üzerinde ilerlemekte; üst üste binerek, kıvrılarak, metal işi kavşaklarda öte yana geçerek; ana hatlara bitişip yeniden katılan geçici tali hatları ayırarak. Buradaki tren rayları, aralarında kilometrelerce işlenmemiş toprağı bırakacak şekilde yayılmakta; öte tarafta ise öyle yaklaşmakta ki Sham birinden diğerine atlayabilirdi, bu fikir onu soğuktan beter titretse bile. Birbirlerinden ayrıldıkları yerde, rayın rayla buluşmasının yirmi bin farklı açısında, mekanizmalar ve her türden demiryolu makası vardı: y biçimli makaslar; keşişen makaslar; kısa tali yollar; çapraz makaslar; tekli ve çiftli kayışlar. Ve bu makaslara yanaşmak için hep sinyaller, şalterler, alıcılar veya yer kontrol sistemleri.

Köstebek, o rayların üzerinde durduğu yoğun toprak ya da taşın altına daldı ve geçişinin bombesi metaller arasındaki zeminde kavis yaptırarak şekilde tekrar yükselene kadar gözden kayboldu. Onun toprak hafriyatıyla canlanışı kırık bir çizgi oluşturmuştu.

Kaptan mikrofonu kaldırdı ve cızırtılı talimatlar verdi. “Makaslar; istasyonlar.” Sham yine dizel kokusu aldı ve bu sefer hoşuna gitti. Makasçılar ön motoru çevreleyen yürüme yolundan, ikinci ve dördüncü vagonların platformlarından, sağa sola sallanan regülatörlerden ve makas kancalarından aşağı doğru sarkıyordu.

“Başladı,” diye yayın yaptı kaptan, köstebeğin rota değiştirmesini izleyerek. Ve bir öncü makasçı, uzaktan kumandasıyla yaklaşmakta oldukları bir “transponder”e* nişan aldı. Makaslar çatırdayarak yana doğru gitti; sinyal değişti. *Medes* kavşağa ulaştı ve yeni hattına sapıp iz peşine düştü.

* Radyo ve telsiz sinyallerini alıp otomatik olarak başka bir sinyale dönüştüren cihazlar. -ed.

“Sağa...sola...ikinci sola...” Yüksek sesli talimatlar *Medes*’i Kuzey Kutbu atıklarının derinlerine doğru yalpalatarak, ahşap ve metal boyunca zikzaklarla yön değiştirterek, bağlantılarda tangirdatarak, köstebeğin hızlı hareket eden, girdaplı toprağına yaklaşıtarak, normal raylardan demirdenizi raylarına doğru ilerletti.

“Sola,” diye bir emir geldi ve makasçı bir kadın bu sese itaat etti. Fakat Mbenday “Kes şunu!” diye haykırdı. Kaptan bağırdı, “Sağa!” Makasçı düğmesine tekrar bastı ama çok geç; sinyal hızlı ve neşeyle geçip gitti. Sham’a öyle geldi ki sanki köstebek karışıklığa neden olacağını biliyor ve bundan haz duyuyordu. Sham’ın nefesi kesilmişti. Parmakları parmaklığı sımsıkı kavramıştı. *Medes* şimdi Mbenday’i deli eden her neyse onları oraya gönderen makaslara doğru son sürat ilerliyordu –

– Ve burada, Zaro Gunst, beşinci ve altıncı vagonların arasındaki bağlantının üzerinde yol alarak bir makas kancasıyla ve fiyıkayla eğildi ve bir atlı mızrakçının dikkatiyle yanından geçerken kumanda koluna hızla vurdu.

Sopası bu darbeyle paramparça oldu ve demirdenizinin bir ucundan diğerine çatırtısı yayıldı ama makaslar tren başı süsünün altında gözden kaybolurken yana doğru çarptılar ve *Medes*’in ön tekerlekleri kavşağına vurdu. Tren yine güvenli bir hatta yoluna devam ediyordu.

“Aferin şu adama,” dedi kaptan. “Teker ve makas değişim ayarları yanlış işaretlenmişti.”

Sham nefesini bıraktı. Birkaç saatte, endüstriyel bir kaldırma işlemi ve bir aracın tekerlek genişliğini değiştirebilmek için bir seçeneğiniz yoktur. Bir geçişe güm diye bindirmekten başka? Enkaz haline gelirlerdi.

“Yani,” dedi Kaptan Naphi. “Bu oyunbaz bir şey. Başımıza bela açacak. İyi eşeledi, yaşlı köstebek.”

Mürettebat alkışladı. Böylesine bir av kurnazlığı için yapılan geleneksel bir övgüye geleneksel bir cevap.

Kesif demirdenizinin içine.

Kralköstebek yavaşladı. *Medes* makas değiştirip daire çizdi, fren yaptı, gömülü yırtıcı hayvan ise dev tundra yersolucanlarını kolklayıp avlarken takipçilerinden sakınarak uzakta durdu. Araçları, yol açtıkları titreşimlere bakıp anlayabilen sadece tren ahalişi değildi. Bazı hayvanlar da kilometrelerce öteden trenin tıngırtısını ve nabzını hissedebiliyordu. Tren üstü vinçler, filikaarabaları ihtiyatla yakındaki hatlara indirdi.

Yük arabası ekipleri motorlarına biraz gaz verip yumuşakça makas değiştirdiler. Yavaşça yaklaştılar.

“Şimdi başlıyor.”

Sham yukarı baktı, ürkmüştü. Yanında, Hob Vurinam, genç trençırağı, coşkuyla aşağı sarkmıştı. Marifetli ve kibir dolu bir hareketle, hırpalanmış süslü giysisinin, üçüncü ya da dördüncü el olduğu anlaşılan paltosunun yakasını kavradı. “Yaşlı, kadife beyefendi onları işitebiliyor.”

Bir köstebek yuvası yükseldi. Bıyıklar ve koyu bir başın ucu göründü. *Kocamandı*. Burnu bir yandan öbür yana gitti, toz püskürttü ve tükürdü. Ağzı açıldı, dişlerle dopdoluydu. Talpanın* kulakları iyiydi ama çift makas tıngırtısı onu şaşırtmıştı. Tozlar içinde bir homurtu çıkardı.

Ani bir şiddetli vuruş ve gürültüyle bir mermi yanına düştü. Kiragabo Luck –Sham’ın hemşerisi, Streggeye yerlisi, acımasız zıpkıncı– ateş etmiş ve kaçırmıştı.

Kralköstebek hemencecik baş aşağı döndü. Hızla kazıyordu. İkinci vagonun zıpkıncısı, Danjamin Benightly, Gulflask’ın ormanlarından ay grisi sarı saçlı duba, barbar aksanıyla haykırdı ve ekibi de, etrafa saçılan toprakların içinden hızını arttırdı. Benightly tetiği çekti.

Hiçbir şey olmadı. Zıpkın tüfeği tıkanmıştı.

“Kahretsin!” dedi Vurinam. Degaj müsabakası izleyen bir seyirci gibi tısladı. “Kaçırıldı!”

---

* Talpidae ailesine ait iri bir köstebek türü. –ed.

Fakat koca orman adamı Benightly, asmalardan aşağı baş aşağı sarmak suretiyle cirit avcılığını öğrenmişti. On beş metre yükseklikteki bir firavun faresine bir mızrak saplayıp makarayla sarmak suretiyle onu ailesinin fark etmediği bir hızla çekerek yetişkin olduğunu ispatlamıştı. Benightly, mızrağını kılıfından çekti. Ne kadar ağır olsa da kaldırdı; vagon, kazmakta olan dev yaratığa sallana sallana yaklaşırken Benightly'nin kasları derisinin altında tuğlalar gibi kenetlenmişti. Geriye yaslandı, bekledi, sonra silahını tam köstebeğin içine sapladı.

Kralköstek bek şahlandı, kralköstek bek kükredi. Zıpkın titredi. Hayvan kıvrandıkça zıpkının halatı makaradan çözüldü, kan toprağa bulaştı. Raylar bel verdi ve araba hayvanı arkasında sürükleyerek son hızla ilerledi. Çabucak, halata bir toprak çıpası bağladılar ve trenden attılar.

Diğer araba av partisine tekrardan dönmüştü ve Kiragabo ikinci kez iska geçmedi. Şimdi daha çok sayıda çıpa, böğüren bir deliğin ve kudurmuş toprağın arkasında yeri kazıyarak ilerliyordu. *Medes* aniden hareket etti ve köstekbekarabalarını takip etti.

Tünel kazıcı, sürüklendiği için derine gidemiyordu. Toprağın yarı içinde, yarı dışındaydı. Leş kargaları daireler çiziyordu. Asi olanları galalamak için dalıyor, kralköstek bek ise kaba tüylerini titretiyordu.

Nihayet taşlık bir bozkır gölcüğünde, sonsuz raylarda bir pislik alanında durdu. Titredi, sonra duruldu. Sonunda açgözlü ray martıları bedeninin kürklü tümseğine konduğunda, onları kovmadı bile.

Dünya sessizleşti. Son bir nefes. Alacakaranlık geliyordu. Köstekbektreni *Medes*'in ekibi bıçakları hazırladı. Dindarlar, Taşyüzlere veya Mary Ann'a veya Atışan Tanrılara veya Kertenkeleye veya Apt Ohm'a ya da her neye inanıyorlarsa ona şükranlarını sundu. Özgür düşünceliler kendi huşularını yaşıyordu.

Büyük güney kralköstebeği ölmüştü.

İkinci Bölüm

BİR ET ADASI! Hayvanın ölü gövdesi uzakta belirdi. Köstebekarabaları halatları onun derisine dolamış, trenüstü vinçleri tonlarca köstebek eti ve nadide deriyi kimsenin ayağını basmak istemeyeceği yerden taşıyorlardı. Leşçil kuşlar sonunda yurtlarına uçtu, gökyüzünde şimdi Kuzey Kutbunun koyu yarasa-ları vardı. Zayıflayan ışıktaki kralköstebek, ölüm sonrası son yolcu-luğunu kasap vagonuna yapıyordu. Ve hiçbir illüstrasyon, hiçbir flatograf, hiçbir kurtarılmış tridi, resim, tuzbaskı veya sıvı-kristal canlandırma ve Sham'ın defalarca dinlediği, kıcını ağrıtacak kadar sıkıcı hiçbir avcı hatırası, bunun ardından nasıl olağanüstü iğrenç kokulu bir işin geleceği konusunda onu hazırlamayı kesinlikle başaramamıştı.

Köstebeğin gövdesi yarıldı. Açık kasa kamyon onun saçılan artıklarıyla doldu. Sham gördüğü manzara karşısında hafif bir nefes aldı. Boş bir göğüsle. Sanki dua ediyormuş gibi.

Mürettebat kesti, açtı, yaydı, doğradı. Homurtular çıkarıp denizci şarkıları söylediler. “Sarhoş Frenciyle Ne Yapacağız?” söylediler ve bir de “Açık Raylarda Bir Hayat”ı. Sunder Nabby tepelerinde dikilmiş görüntüskobu ile konseri yönetiyordu. Sham baktı, baktı...

“Elden bir şey gelmiyor mu?” Vurinam'dı bu, köstebeğin yağını boşaltma işini birdenbire kesmiş, elinde kanlı bir bıçak. “Yüreğin mi yufkalaştı?”

“Yooo,” dedi Sham. Vurinam, kesim işi ve ateşlerin çevresinde ki dar bir ısı alanında gömleksizdi, ince ama kaslı biriydi ve havanın onu donduracağı yerden sadece birkaç santim mesafede terli-

yordu. Hafif kaçık biri gibi sırttı. Sham aniden, aralarında sadece birkaç yaş olduğuna inanabilmşti.

Kimsenin ilkyardıma ihtiyacı yoktu, fakat Sham, Dr. Fremlo'nun böyle bir gecede onu daha büyük bir ekibe emanet etmekten sakınacağını biliyordu. Vurinam'ın bakışları, ilham avına çıkmış da aradığını bulmuş gibi, bir yandan öbür yana gidip geliyordu. Bir zamanlar köstebek olan o bedeni, içkili bir halde parçalayan herkese "Hey!" diye bağırdı. "Susayan var mı?" Koca, bitkin bir tezahürat. Başını eğip Sham'ın olduğu tarafa doğru anlamlı bir şekilde baktı. "Eh, onu duydun."

Gerçekten mi? dedi Sham. Vurinam hoşuna bile gitti, yeterince, ama gerçekten mi? *Stajyer doktorluğun dünyada olmayı en çok isteyeceğim şey olduğunu söylemiyorum da,* dedi, *ama likör taşımak? Sizin bir miçonuz yok mu? Saygısızlık etmiyorum, bu onurlu bir meslek, ama içki taşımak gerçekten benim işim mi? İçki taşıyıcılığı? Bir çuval inciri?* Sham bütün bunları söyledi ama yalnızca kafasının içinde. Kafasının dışında söylediği, "Peki, efendim," idi.

Ve birdenbire, Sham Yes ap Soorap tam o anın içindeydi. Derhal kana bulandı. Böylece o ana kadar çalışmış olduğu en uzun, en zor gecesi başladı. Kesim yerinden yemekhaneye ve geri, tekrar tekrar, treni boylu boyunca koşarak. Dayanma gücünü arttırmak için içeceklerle, yiyeceklerle; Fremlo'nun kendisine bandajlar, merhemler, kanamayı durduran ilaçlar, halat sıyrıkları ve kesilmiş avuç içleri için ağıri kesici çiğneme tabletlerini yüklediği doktor vagonuna, sonra bunları kullanmak için tekrar geriye.

Sham ne ödöl aldı dersiniz, köstebeği köstebeklikten çıkaran ekibin onu karşılarken yaptığı, onun tembelliğiyle ilgili açık saçık konuşmalar, şaka ve eleştiriler çoğunlukla şenlikliydi. O anlarda fark etti ki, tam olarak ne yapması gerektiğini, görevinin tam mahiyetini bilmek onu biraz rahatlatmıştı bile.

Onu serseme çevirmiş yorgunluğu içinde, fırsattan istifade, bir iki saniye olduğu yerde sallanıyordu. İster kesim yapsın ister yapmasın, kesim vagonunda kandan kaçınmanın hiçbir yolu yoktu. Bu

yüzden Sham oldukça kızıl, genç bir ağaç gibi sallanan, kan lekeli bir oğlan haline geldi. Ne düşüneceğini bilmeksizin. Bunu bekliyordu, tıpkı bütün mürettebat gibi ve işte buradaydı, huşu içinde ama yine düşündüğünün ne olduğunu bilmeden. Hâlâ kayıp.

Avcılık üzerine kafa yormamıştı. Ne de öğrenmekte olduğu varsayılan tıp üzerine. Ne de köstebeğin kemiklerinin boyutları karşısında kelimelerin kifayetsiz kaldığı o dehşetli hayrete düşmüştü daha önce. Sadece katlandı olan bitene.

Sham içkiye su katıyordu –“Daha çok su koy! O kadar da koyma! Daha çok rom! Dökme!”– çaktırmadan bir iki yudum da kendisi içti. İç organlardan dolayı elleri kadeh tutamayacak kadar kaygan olanların dudaklarına içkiyi bizzat kendisi tuttu. Miço Shossunder de dengeli bir biçimde kadeh taşıyordu, nadir rastlanan otoriter bir tarzda başını sallayarak, Sham’a dayanışma selamını gönderdi. Demiryolcular tabaklanıp temizlenmek üzere yüzülen deriyle kürkü, tuzlanmak üzere eti ve eritilmek üzere tabakalar halinde yağı alırlarken, Sham ateşleri yaktı, metali ısıttı, yağların ayrıştırılacağı kazanları sıcak tutmak üzere ateşi hep canlı tuttu.

Evren kralköstebek kokuyordu: kan, sidik, misk ve pislik. Ay ışığında her şey katrana bulanmış görünüyordu: tren ışıklarında ise o siyahın, aslında kanın kızıl rengi olduğu anlaşılıyordu. Kızıl, siyah, kızsilyah. Ve Sham, sanki demirdenizine atılan bir paçavra gibi bitkinlikle çöküp giderken, geriye baktı ve *Medes*’i zihninde küçük bir ışık ve ateş çizgisi olarak canlandırdı, aletlerinin müziğini ve güneyin muazzam buz alanının ve donan rayların yuttuğu tren şarkılarını işitti. O anda evrenin merkezinden yayılan her şey kralköstebeğin suratıydı. Alışıldık homurtu, koyu kürklü pis bakış; sanki o büyük yırtıcı, ölümünde bile onu saldırganca kapana kısıranları küçümsemekten vazgeçmemiş gibiydi.

“Hey.”

Dr. Fremlo onu hafifçe dürtünce, Sham silkindi. Uyuyakalmıştı ve ayakta rüya görüyordu.

“Tamam o zaman, Doktor,” diye kekeledi. “Ben...” Yapacağı şeyin ne olduğunu çıkarmaya çalıştı.

“Git uzan,” dedi Fremlo.

“Sanırım Bay Vuriram bir şey istiyor...”

“Peki, Bay Vuriram tıp diplomasını ne zaman aldı? Ben bir doktor muyum? Ve senin patronun muyum? Reçetene uyku yazıyorum. Bir tane al, her gece bir kez. Şimdi.”

Sham tartışmadı. İşte o zaman, bir kereliğine de olsa, tam olarak ne istediğini biliyordu: uyumak, gerçekten de. Ayaklarını sürüyerek sıcak yerden çıktı; bir zamanlar köstebek olan boş kaburga odasından bir o yana bir bu yana sallanan koridorlara. Kendi küçük köşesine doğru. Diğer birçoğunun arasındaki raf-yatağına. Vardiyasını bitirmiş olanların horultuları ve osurukları arasından. Arkasından gelen kasap şarkıları Sham’ın kulak tırmalayan ninnisi oldu.

Üçüncü Bölüm

“**H**ARİKA!” demişti Voam, Sham’a *Medes*’te iş bulduğu zaman. “Bu harika! Artık çocuk değilsin, çalışacak kadar büyüdün. Ve doktor olmaktan daha iyi bir şey yoktur. Ve bir köstebektreni doktoruyla öğreneceğinden daha hızlı ve daha derin başka nerede öğrenebilirsin ki, ha?”

Bu nasıl bir mantık? diye bağırmak istedi Sham, ama nasıl yapabilirdi ki? Sham’ı yetiştiren bir ya da iki kişiden biri, kördüğümü çözülemeyecek bir bağlantılar zinciriyle Sham’ın anne tarafından akrabası, kuzeni ya da öyle bir şey olan, şevk dolu, kıllı, fiçı şeklindeki Voam yn Soorap bir demiryolcu değildi. Voam bir kaptanın evini idare ediyordu. Bununla birlikte, köstebekçilerden daha çok saygı duyduğu birileri varsa, bu da doktorlardı. Sham’ın diğer kuzenimsi vekil ebeveyninin –kambur, sinirli, bir deri bir kemik Troose yn Verba– zamanının ne kadarını onlarla geçirdiği düşünülecek olursa, bu hiç de şaşırtıcı değildi. Ve doktorlar da bu gürültücü, yaşlı hastalık hastasına karşı çoğunlukla sevecen davranırlardı.

Sham, Troose ve Voam’ın kıyafetlerine nasıl köpek pisliği ve demirdenizi toprağıyla basmak yakışık almayacak idiyse, yaşlı adamların kendisi için ayarladığı işi de aynı şekilde geri çeviremezdi. Ne kadar kafasını patlatmış olsa da önerecek başka bir şeyi olduğundan değildi bu. Okulu bitirdiğinden bu yana yeterince uzun bir süredir huysuzca har vurup harman savurmuştu. Sözde gençlikle dolu olarak, boş boş bekleyip durmuştu.

Sham yapmayı tutkuyla istediği ve kendisine mükemmel bir şekilde uyan bir şey olduğundan emindi. Moral bozucu olan ise, bunun ne olduğunu söyleyememesiydi. Bundan sonraki eğitimine

dönük ilgilendiği şeyler konusunda çok kararsız; arkadaşlık konusunda fazla sakıngan, mükemmele yakın okul günlerinde satış veya hizmet konusunda başarılı olmak için belki birazcık incinmiş; ağır bir işte sivrilmek için fazla genç ve ağırkanlı: Sham'ın farklı işlere dönük bu adaylık girişimleri onu sıkıntı içinde bırakıyordu. Voam ve Troose sabırlı ama kaygılıydı.

“Belki,” diye girişimde bulunmuştu birçok kez, “Yani belki de eğer...” Fakat iki adam, alışılmadık bir uyumla, bu konuda akıntıya kapılışını her defasında yakalayıp önünü kesmişti.

“Kesinlikle hayır,” demişti Voam.

“Hiç yolu yok,” demişti Troose. “Birlikte eğitim alabileceğin birisi olmuş olsa bile –ve biliyorsun ki yok, burası Streggeye!– bu tehlikeli ve sonu belirsiz bir iş. Kaç dilenci bundan yaşamını kazanmayı denemiş ve başarısız olmuştur, biliyor musun? Belli özelliklere sahip olman lazım...” Sham'ı yumuşak bir ifadeyle süzmüştü.

“Sen çok fazla...” demişti Voam.

Çok fazla ne? diye düşünmüştü Sham. Voam'ın tereddüdü karşısında öfkeye kapılmaya çalışmış ama yalnızca sıkıntılı bir bakış kadar yol alabilmişti. *Çok fazla isteksiz? Bu mudur?*

“...çok fazla iyi bir delikanlısın,” diye tamamlamıştı Troose ve yüzü ışıldamıştı. “*Kurtarma* işine girmeyecek kadar.”

Bir yavru kuşu viyak viyak, dehşet dolu ilk uçuşuna dürten yetişkin bir kuş olarak, onu yumuşakça ve özenle itmeye istekli Voam bir iyilik yapmış ve Fremlo ile onun gözetimi altında bir köstebektreni stajı ayarlamıştı. “Akıl ve ekip çalışması dolu bir hayat ve de sağlam bir ticari iş,” demişti Voam. “Ve o seni bu yerden çıkaracak. Dünyayı gösterecek!” Sham'a bunu söylediğinde Voam'ın yüzü parlamış, Sham'ın anne ve babasının tıklayan küçük portresine bir öpücük yollamıştı. Portre üç saniyelik bir pozlandırma devri yapmıştı, sonsuz bir döngü. “Bunu seveceksin!”

ŞU ANA KADAR, hayat sevgisi yan çizmişti. Fakat kendisini de şaşırtacak bir şekilde, kesim gecesinden sonra uyandığında –ken-

disinden çıkan ilk ses bir ciyıklama ve ikincisi bir sızlanma olsa da; âdeta paslanmış bir zırh içindeymişçesine kabininden sendeleyerek çıkmış olsa da; dışarı çıkıp yukarıgökyüzündeki bulutların arasından gri güneşi, dönüp duran ray martılarını ve kralköstek iskeletinin hortumla yıkanan yığınlarına demir testeresini götüren yoldaşlarını görünce kendisini hâlâ ne olduğunu dahi bilmediği bu şeyde bir sahtekâr gibi hissetse de– Sham kendisini ferahlamış hissetmişti.

Böylesine büyük bir avın ardından trendekilerin ruh hali gayet iyiydi. Dramin, kahvaltıda köstek eti verdi. Kül rengi ve bir deri bir kemik, püf desen uçacak bir ölü adam gibi görünen ve Sham'dan hiç de hoşlanmamış bir aşçı olan o bile, Sham'ın kâsesine neredeyse gülümsemeye benzetilebilecek bir hareketle et suyunu koydu.

Mürettebat halatı sarıp makineleri yağlarken ısıklık çalıyordu. Bir yandan trenle birlikte ustaca bir o yana bir bu yana sallanırlarken, vagon üstü güvertelerde halka atma oyunu ve tavla oynuyorlardı. Sham tereddüt etti, çok istiyordu ama halka atmaya önceki katılımını hatırlayınca yüzü kızardı. Ekip arkadaşları, neredeyse onun üzerine yapışmış olan Kaptan Zırva-Amaç lakabından vazgeçtikleri için kendini şanslı hissetti.

Tekrar penguenleri seyretmeye gitti. Ucuz, küçük fotoğraf makinesiyle onların flatograflarını çekti. Uçamayan büyücüler atışıyor ve itişip kakışarak gagalarını ikamet ettikleri adacıklarda takırdatıyorlardı. Avlanarak nakliye alanına, metaller arasındaki demirdenizi toprağına dalacak ve kürek şeklindeki gagaları, pençeye benzer ayakları ve kaslı kanatlarıyla saldırgan bir biçimde metrelerce tünel açacak, gagalarında kıvranan bir yeraltı kurtçuğıuyla ciyaklayarak aniden tekrar yukarı çıkacaklardı. Sırası gelince onlar da sivri dişli bir firavunfaresi, bir porsuk, yırtıcı sincap sürüleri ya da Sham'ın bakakaldığı ve tren arkadaşlarından bazılarının kapana kısırmak için ağlarla zorladıkları telaşlı avcılar tarafından kovalanıp avlanabiliyorlardı.

MEDES'İN YOLCULUĞU kıvrıla kıvrıla devam ediyordu. Sham makasçılarının sürüp yanlarından geçtiği her enkaz uzantısına öz-lemle gözlerini dikiyordu. Sanki onlardan biri –şu tel sargılı tekerlek kalıntısı, bu tozların aşındırdığı buzdolabı kapağı, kıyının killi yapraktaşında gömülü, bir parçası eksik greyfurt gibi parıldayan şey– uyanıp bir şey yapabilirmiş gibi. Olabilir. Daha önce olmuştu. Sham, ilgisini gizlice gösterdiğini düşünüyordu, ta ki ikinci kaptan ile doktorun kendisini izlediği dikkatini çekene kadar. Mbenday, Sham'ın yüzünün kızarmasına güldü; Fremlo gülmedi.

“Genç adam.” Doktor sabırlı görünüyordu. “Yani, bu tür şeyler mi” –tozlar içinde arkalarında bıraktıkları eski, atılmış her ne obje varsa, ona işaret ederek– “senin burnunda tüten?”

Sham yalnızca omuz silkmekle yetindi.

İnsan boyutunda bir grup yıldız burunlu köstebeğin arasına girmişlerdi. Emekçiler kirişi kırmadan *Medes* ikisini tuzağa düşürdü. Sham bu av manzarasının, o hayvanların bağırsmalarının kendisini böğüren güney kralköstebeğinin muazzam kıyımından daha çok ürkütmesi karşısında şaşkınlığa düştü. Yine de bu av, daha fazla et ve kürk demektir. Sham ambarlarının ne kadar dolu olduğunu görmek, rıhtıma ne kadar erken yanaşmaları gerektiğini ölçmek için gizlice dizel vagona doğru sokuldu.

Fremlo, parçalarına ayırıp, etiketleyip tekrar bir araya getirmesi, bedeninin nasıl çalıştığını öğrenmesi için ona daha çok oyuncak bebek verdi. Doktor bu korkunç ameliyatların sonuçlarını dehşet içinde inceleyecekti. Fremlo onun önüne diyagramlar koydu; Sham sanki inceliyormuş gibi yaparak gözlerini bu şeylere dikti. Fremlo onu başlangıç seviyesindeki tıptan sınava çekti; Sham bunda da öylesine tutarlı bir şekilde kötü bir performans sergiledi ki doktor rahatsızlıktan çok hayranlık duydu.

Sham güvertede oturdu, bacakları hızla akıp giden çerçöpün üzerinde sallanıyordu. Aydınlanma anını bekliyordu. Seyahat başladıktan hemen sonra tıbbın ve kendisinin yakın dost olacağını biliyordu. Bu yüzden de ilgi duyduğu konuları bir seçme

sınavına soktu. Fildişi oyma işini, günlük tutmayı, karikatürü denedi. Yabancı ekip arkadaşlarının dillerini öğrenmeyi denedi. Kumarbazların becerilerini öğrenmek için kart oyunlarının etrafında gezindi. İlgi alanı konusundaki bu çabalar kabul görmedi.

Kuzeyimsi bir yerdediler ve orman daha az haşın, bitkiler daha az sindirilmişti. İnsanlar şarkı söylemeyi bırakıp tekrar tartışmaya başladı. Bu münakaşaların en çetin olanları kavga tomurcukları verdi. Sham birçok kez, en küçük bir tahrikte birbirlerine kötek atıp kayışla döven, kükreyen adam ve kadınların yolundan hızla kaçmak zorunda kalmıştı.

Neye ihtiyacımız olduğunuzu biliyorum, diye düşündü Sham, huy-suz yetkililer suçlulara kafaları temizleme emri verirken. Tansiyon yükseldiği zaman ne yapılması gerektiğiyle ilgili, ikinci el bir tren bilgisine kulak misafiri olmuştu. *Bizim aynı harflerle başlayan bazı şeylere ihtiyacımız var*. Yakın zamana kadar aynı harflerle başlayan bu şeylerin ne anlama gelebileceğini bilmiyordu. Belki canı sıkkın kadınlar ve erkekler, diye düşündü, Bulgur ve Bulguya ihtiyaç duyuyordur. Rulman ve Restorasyon. Uyak ve Uslamlama.*

Nem yüklü bulutların altında kasvetli bir öğleden sonra, Sham bir vagon tepesinde cesaret vermek için bağrıışan, mesaisi bitmiş bir trenhalkı çemberine katıldı. İçinde iki hantal böceğin birbirlerine doğru ağır ağır yürüdükleri, halat yumaklarıyla dolu bir alanın etrafında toplanmışlardı. Bunlar ağır, gökkuşağı renklerinde, el büyüklüğünde, doğası itibariyle yalnız yaşayan ve bu yönü inkâr edildiğinde kavga etmekten çekinmeyen tank böcekleriydi, bu pis spor için fazla mükemmellerdi. Tereddüt ettiler, anlaşılan dövüşmeye isteksizdiler. Terbiyecileri istemeye istemeye görevlerini üstlenene kadar onları kızgın sopalarla dürttü, kabukları kızgın plastik gibi çatırdıyordu.

Bu ilginç, diye düşündü Sham, ama sahiplerinin böceklerini habire kışkırtmalarını izlemek hoş değildi. Meslektaşlarının ellerin-

* China Miéville, bu bölümde sadece “R” harfi ile başlayan İngilizce sözcükler kullanıyor, Türkçeye aktarırken buna tam uyamadık ama her bir ikilinin aynı harfle başlamasına dikkat ettik. -ed.

deki kafeslerde, sürüngenlere özgü o endişeli ve küçümser tavrıyla oyduğuna gizlenmiş bir kertenkele gördü. Bir firavunfaresi ve sivri dikenli bir kazıcı fare. Böceklerinki yalnızca bir ısınma dövüşüydü.

Sham başını iki yana salladı. Bu, sanki böcekler daha az sıkboğaz edilmiş veya farelerden ya da kayatavşanlarından daha isteksiz demek değildi, ama kendi memeliler dayanışmasının tek taraflılığından rahatsız olsa bile, Sham bunu hissetmeden edemedi. Geriledi –ve Yashkan Worli'nin tam üstüne doğru bir hamle yaptı. Sendeledi ve hoşnutsuz homurtulardan ibaret bir iz bırakarak diğer seyircilerin üzerine doğru yalpaladı.

“Nereye gidiyorsun?” diye bağırdı Yashkan. “İzleyemeyecek kadar yumuşak mısın?”

Hayır, diye düşündü Sham. Sadece o havada değilim.

“Buraya gel! Yumuşak karın, yumuşak kalp?” Yashkan yuhaladı, Valtis Lind ve sıradan zalimlikleriyle canını sıkabilecek başka birilerinin daha eşliğinde. Sham'a, nahoşça okulu hatırlatan, bir argo isim takma patirtısı yaşandı. Yüzü, deniz feneri parlaklığında kızardı.

“Bu yalnızca bir şaka, Sham!” diye bağırdı Vurinam. “Büyü artık! Gel buraya.”

Ama Sham aşağılamaları, birbirini amaçsızca sakatlayan o böcekleri ve sıralarını bekleyen ürkmüş hayvanları düşüne düşüne oradan ayrıldı.

MEDES GİBİ DİZEL kuvvetiyle çalışan bir diğer köstebekçiyi geçtiler, flamalarından anlaşıldığı kadarıyla Rockvane'dendiler. Mürettebat birbirine el salladı. “İntihara meyilli bir kralköstebek onlara nasıl yapacaklarını anlatmadan, köstebeklerin nasıl avlanacağını bilemeyecekler,” diye mırıldandı *Medes* ekibindekiler gülümseyerek. “Rockvane şöyle, Rockvane böyle,” diyip durdular, güney komşuları hakkında yaratıcı karalamalar uydurdular.

Buradaki raylar rahat bir muhabbeti, sosyal bir buluşmayı, haber ve mektup değiş tokuşunu imkânsız hale getiriyordu. Bu

yüzden girift dövmeleeri olan suratsız üçüncü kaptan Gansiffer Brownall'ı, onun o uzaklardaki çetin ülkesi Clarion'da uçurdukları türden bir av uçurtmasını yayarken görmek Sham için hayret vericiydi.

Ne yapıyor şu kadın? diye düşündü Sham. Kaptan uçurtmaya bir mektup bağıladı. Brownall onu, yukarıgökyüzünün belli belirsiz bulanık lekelerinin altında, sanki canlı bir şeymiş gibi kıvrılarak havaya yükseltti. İki, üç dönüş ve Brownall onu Rockvane treninin içine pike yaptırdı.

Birkaç dakika içinde Rockvane'liler son bir flama kaldırdı. Onlar uzaklaşırken Sham arkalarından bakakaldı. Hâlâ flamaların dilini tam çözememişti, fakat bunu biliyordu. Kaptanın sorusunun cevabı *Hayır, üzgünüz*, idi.